

Kõne - 1Kr 3:7-17

Tartu Maarja kirikutorni taastamisjärgne pühitsemine.

29. veebruar 2024, Tartu

Peapiiskop Urmas Viilma

Apostel Paulus kirjutab Korintose linna kristlasetele: „*Mulle antud Jumala armu järgi olen ma kui tark hooneehitaja rajanud aluse, aga teine ehitab sellele. Igaüks vaadaku siis, kuidas ta ehitab! Jah, teist alust ei saa keegi rajada selle kõrvale, mis on juba olemas - see on Jeesus Kristus. Kas keegi ehitab sellele alusele hoone kullast, hõbedast, kalliskividest, puudest, heintest või õlgedest – kord saab igaihe töö avalikuks. Issanda päev teeb selle teatavaks, sest see ilmub tules, ja tuli katsub läbi igaihe töö, missugune see on. Kui kellegi töö, mis ta on ehitanud, jääb püsima, siis ta saab palga. Kui kellegi töö põleb ära, siis ta saab kahju, aga ta ise päästetakse otsekui läbi tule. Eks teie tea, et te olete Jumala tempel ja teie sees elab Jumala Vaim? Kui keegi rikub Jumala templi, siis Jumal rikub ka tema, sest Jumala tempel on püha, ja see olete teie.*” (1Kr 3:7-17)

Tartu Maarja kirikust kõneledes oleme harjunud rääkima sellest, kuidas Tartu Maarja kirik Tartu linna pommitamisel Punaarmee poolt 12. juulil 1941 sai tugevalt kannatada niivõrd, et säilis vaid tornimüüride kiviosa ja hoone välisseinad. Fotod pommitamisjärgsest linnast näitavad, et sama saatus tabas suurt osa Tartust ja ka siinsest piirkonnast. Ei ole siinsele rahvale uudis, et Tartu Maarja kiriku allesjäänud osast sai 1960ndatel EPA võimla ning torn lammutati. See lugu kinnitab justkui arusaama kiriku hävimise narratiivist.

Meenutades aga äsjaloetud sõnu apostel Pauluselt, kui ta ütleb: „*Tuli katsub läbi igaihe töö, missugune see on. Kui kellegi töö, mis ta on ehitanud, jääb püsima, siis ta saab palga. Kui kellegi töö põleb ära, siis ta saab kahju*“ (1Kr 3:13-15), võime näha hoopis Tartu Maarja kiriku püsijäämist tules ja järgnenud okupatsioonikümnendite ajastul, mil hoone säilimise eest hoolitsesid kas tahtlikult või tahtmata kindlasti ka need, kes siia spordisaali rajasid. Tartu Maarja kirik jäi tules püsima ja säilis oodates oma aega ja taastamist.

Pühakirjas on lugu Jeruusalemma templi ehitamisest kuningas Saalomoni päevil ja hävitamisest Babüloonia kuninga Nebukadnetsari poolt. Seejärel templi ülesehitamise lugu Serubbaabeli eestvõttel ning uuesti hävitamisest. Siis suures hiilguses taastamisest Herodes Suure poolt Jeesuse päevil ning taas hävitamisest Rooma keiser Tituse käsul aastal 70 pKr. Jeruusalemma templit on tules läbi proovitud mitu korda ja ikka räägitakse ühest ja samast templist, kuigi erinevatel ajastutel ja erineva väljanägemisega. Paljud juudid ootavad senini võimalust peaaegu 2000 aasta eest hävinud templi taastamiseks. Inimesed on aga kärsitud, Jumalal on aega. Jumalal on ka oma plaanid. Meie kristlastena usume, et uut templit Jeruusalemma polegi meile vaja, sest me ise oleme Püha Vaimu templiks nagu kirjutab apostel Paulus.

Kuulsime täna ka Paabeli torni lugu. Paabeli torni ei asunud pärast selle poolelijäämist ja keelte segamist keegi taastama. See ei olnud torn, mis oleks väärinud püsima jäämist, sest selle ehitamise eesmärk oli vale. „*Tulge, ehitagem enestele linn ja torn, mille tipp oleks taevas, ja tehkem enestele nimi*“ (1Ms 11:4), võime lugeda Paabeli torni ehitajate motiivide kohta. Paabeliga sarnane sõna *balal*

tähendab heebrea keelest eesti keelde pannes segamist või segadust. Nõnda on Paabeli sõnaga seoses kaasnenud tänase päevani alati segadust ja tüli.

Ega Maarja kiriku taastaminegi pole olnud lihtne. Kuid selle kiriku puhul on olnud alus ja vundament paigas ning taastamine on olnud järjepidev. Tänu Jumalale ja tänu taastajate ustavusele ja pühendumisele. Peamine on aga vundament! „Jah, teist alust ei saa keegi rajada selle kõrvale, mis on juba olemas – see on Jeesus Kristus.“ (1Kr 3:11), kirjutab apostel Paulus. Ta lisab: „Eks teie tea, et te olete Jumala tempel ja teie sees elab Jumala Vaim? Kui keegi rikub Jumala templi, siis Jumal rikub ka tema, sest Jumala tempel on püha, ja see olete teie.“ (1Kr 3:16-17)

See tähendab, et me ei ole täna tunnistajateks mitte ainult füüsilise torni, ühe maamärgi valmimisest, vaid kõik, kes on aastate või lausa aastakümnete käigus andnud oma panuse selle hoone püsijäämisele, hoidmisele, seejärel aegade muutumise järel taas pühakojana taastamisele, on ehitanud Jumala templit siia paika, kuid on üles ehitanud Jumala templina ka iseennast. See, kes on osalenud Tartu Maarja kiriku ehitamisel ükskõik kui nähtava või nähtamatu panusega, on andnud oma osa ja loonud eelduse iseenda Jumala templiks kujundamisele. Ja see töö jätkub Tartu Maarja kiriku taastamisel.

Aamen